

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра здоров'я людини та фізичної терапії

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В. *[Signature]*
Протокол № 2 від 16.10.2019 р. *[Signature]*

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
ФАРМАКОЛОГІЯ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

підготовки _____ бакалавра _____
спеціальності _____ 227- Фізична терапія, ерготерапія _____
освітньої програми _____ **Фізична терапія, ерготерапія** _____

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Фармакологія за професієм спрямуванням» підготовки “бакалавра”, галузі знань - 22- охорона здоров'я, спеціальності — 227 — фізична терапія, ерготерапія за освітньою програмою - фізична терапія, ерготерапія

Розробник: Андрійчук О.Я., д.н.з фіз.вих та спорту, професор кафедри здоров'я людини і фізичної терапії, професор

Рецензент: Індика С.Я, канд з фіз. вих та спорту, доцент кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу і рекреації, доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної терапії

протокол № 2 від 08.09. р.

Завідувач кафедри: (проф. Лях Ю.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету фізичної культури, спорту та здоров'я

протокол № 2 від 11.08 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (доц. Мудрик Ж.С..)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 22-Охорона здоров'я	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>90/3</u>	Спеціальність: 227- фізична терапія, ерготерапія	Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>4-ий</u>
ІНДЗ: <u>€</u>	Освітня програма: фізична терапія, ерготерапія	Лабораторні роботи <u>46</u> год.
		Самостійна робота <u>38</u> год.
		Консультації <u>6</u> год.
	Освітній ступінь: бакалавр	Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Навчальна дисципліна «Фармакологія» є базовою дисципліною для студентів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Вивчення предмета починають з розділу “Загальна рецептура”, в якому вивчають лікарські форми, їхні властивості та правила виписування на них рецептів, студенти ознайомлюються з чинними наказами МОЗ України, що регламентують правила відпуску, зберігання та облік сильнодіючих, отруйних і наркотичних засобів, зі структурою та функцією аптеки, з “Державною фармакопеєю України”.

У Розділі «Загальна фармакологія» особливу увагу приділено вивченню основних питань фармакодинаміки та фармакокінетики лікарських засобів, різним видам ускладнень, що можуть виникнути під час проведення фармакотерапії, та надання в такому разі невідкладної допомоги.

У розділі “Спеціальна фармакологія” вивчають основні лікарські засоби за механізмом дії та їх вплив на основні функції органів і систем людського організму, їх пряму та побічну дію.

Заняття повинні проводитися з урахуванням кваліфікаційної характеристики, бути пов’язаними з іншими медичними дисциплінами та ґрунтуватися на знаннях анатомії і фізіології людини, патологічної анатомії та фізіології, загальному догляді за хворими.

Основною метою вивчення дисципліни «Фармакологія» є: вивчення особливостей застосування медикаментозних речовин залежно від фармакологічної групи.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

1. Виписувати («читати») рецепти на препарати в різних лікарських формах;
2. Аналізувати терапевтичну та побічну дію найбільш уживаних лікарських засобів;
3. Оцінювати можливість і доцільність практичного застосування фармакологічних препаратів при певних патологічних станах на основі знань про їхні властивості, механізм та локалізацію дії;
4. Використовувати лікарські засоби в разі надання невідкладної допомоги;
5. Користуватися спеціальною довідковою літературою;

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Кон	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовний модуль 1. Загальна фармакологія та рецептура. Засоби, що впливають на нервову систему						
Тема 1. Вступ. Загальна рецептура	2			2		
Тема 2. Тверді лікарські форми	2			2		
Тема 3. Мякі лікарські форми	2			2		
Тема 4. Рідкі лікарські форми. Лікарські форми для інекцій	2			2		
Тема 5. Загальна фармакологія	6			2	2	2
Тема 6. Засоби, що впливають на ЦНС	4			2		2
Тема 7. Анальгетичні засоби та психотропні засоби	6			2	2	2
Тема 8. Лікарські засоби, що впливають на аферентну периферичну нервову систему	4			2		2
Тема 9. Лікарські засоби, що впливають на еферентну периферичну нервову систему	4			2		2
Разом за модулем 1	32			18	4	10
Змістовний модуль 2. Спеціальна фармакологія						
Тема 10. Лікарські засоби, що впливають на функцію органів дихання	4			2		2
Тема 11. Лікарські засоби, що впливають на серцево-судинну систему	4			2		2

Тема 12. Лікарські засоби, що впливають на функцію нирок	4			2		2
Тема 13. Лікарські засоби, що впливають на функцію органів травлення	4			2		2
Тема 14. Лікарські засоби, що впливають на міометрій	4			2		2
Тема 15. Лікарські засоби, що впливають на систему крові	4			2		2
Тема 16. Гормональні препарати, їх синтетичні замінники та антагоністи	4			2		2
Тема 17. Вітамінні препарати	4			2		2
Тема 18. Протизапальні та протиалергійні засоби.	4			2		2
Тема 19. Солі лужних та лужноземельних металів. Глюкоза	4			2		2
Тема 20. Антисептичні та дезінфекційні засоби	4			2		2
Тема 21. Антибактеріальні засоби	6			2	2	2
Тема 22. Хімотерапевтичні засоби (1)	4			2		2
Тема 23. Хімотерапевтичні засоби (2)	4			2		2
Разом за модулем 2	58			28	2	28
Усього годин	90			46	6	38

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Фармакокінетика та її основні положення.
2. Фармакодинаміка та її основні положення.
3. Механізм дії антисептичних і дезінфекційних засобів.
4. Виписування рецептів на антисептичні та дезінфекційні засоби.
5. Механізм дії та принципи застосування антибіотиків.
6. Механізм дії та принципи застосування синтетичних антибактеріальних засобів.

7. Механізм дії та застосування протипаразитарних та інших хіміотерапевтичних засобів.
8. Місцевоанестезувальні засоби, механізм їх дії та застосування.
9. Механізм дії та застосування антихолінергічних лікарських засобів.
10. Механізм дії та застосування М-холінергічних лікарських засобів.
11. Механізм дії та застосування Н-холінергічних лікарських засобів.
12. Механізм дії та застосування адреноміметичних лікарських засобів.
13. Механізм дії та застосування антиадренергічних лікарських засобів.
14. Механізм дії та застосування наркозних лікарських засобів.
15. Механізм дії та застосування протисудомних лікарських засобів.
16. Механізм дії та застосування психотропних засобів збуджувальної дії.
17. Механізм дії та застосування психотропних засобів гальмівної дії.
18. Лікарські засоби, що впливають на функції органів дихання, та особливості їх застосування.
19. Серцеві глікозиди, механізм їх дії та застосування.
20. Антиангінальні засоби, механізм їх дії та застосування.
21. Гіпотензивні лікарські засоби, механізм їх дії та застосування.
22. Механізм дії засобів, що впливають на секреторну функцію органів травлення, та їх застосування.
23. Механізм дії засобів, що впливають на моторну функцію органів травлення.
24. Механізм дії та застосування лікарських засобів, що впливають на антикоагуляційну систему крові.
25. Механізм дії та застосування лікарських засобів, що впливають на коагуляційну систему крові.
26. Механізм дії та застосування гормональних препаратів у замісній терапії.
27. Механізм дії та застосування протизапальних препаратів.
28. Механізм дії та застосування протиалергійних засобів.
29. Механізм дії та застосування імунотропних препаратів.
30. Механізм дії та застосування водорозчинних вітамінів.
31. Механізм дії та застосування жиророзчинних вітамінів.
32. Механізм дії та застосування полівітамінів.

Форми виконання: доповідь, створення презентацій, складання блок-схем, таблиць

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Теми для ІНДЗ – Основні представники та особливості фармакотерапії таких груп препаратів:

1. Снодійні засоби.
2. Наркотичні анальгетики.
3. Ненаркотичні анальгетики.
4. Нейролептики.
5. Транквілізатори.
6. Седативні засоби.
7. Психостимулятори.
8. Аналептики.
9. Протикашльові засоби
10. Відхаркувальні засоби.
11. Бронхолітичні засоби.
12. Серцеві глікозиди,
13. Протиаритмічні засоби
14. Антиангінальні засоби

15. Антигіпертензивні засоби
16. Засоби, що впливають на апетит.
17. Засоби, які використовують у разі недостатньої та надмірної секреції залоз шлунка.
18. Засоби, які використовують при порушенні секреції підшлункової залози.
19. Жовчогінні засоби.
20. Проносні засоби.
21. Сечогінні засоби.
22. Засоби, що впливають на міометрій.
23. Коагулянти.
24. Антикоагулянти.
25. Фібринолітичні, антифібринолітичні засоби.
26. Препарати інсуліну
27. Вітамінні препарати.
28. Солі лужних та лужноземельних металів.
29. Протиалергійні засоби.
30. Антибіотики.
31. Протитуберкульозні засоби.
32. Протипротозойні засоби
33. Противірусні засоби.
34. Протигрибкові засоби.
35. Протигельмінтні засоби.
36. Протибластомні засоби

Форми виконання: доповідь, створення презентацій, складання блок-схем, таблиць

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів для денної форми навчання і одного змістовного модуля для заочної форми навчання та передбачає виконання ІНДЗ. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Модульний контроль (мах = 60 балів)	
			МКР 1	МКР 2
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2		20	40
T1-T9	T10-T23	ІНДЗ		
По 1,5 бала за кожен модуль	По 1,5 бала за кожен модуль	5,5		

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67-74	Задовільно
60-66	Достатньо
1 - 59	незадовільно

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Казанюк Т.В., Нековаль І.В. Основи фармакології та загальної рецептури. — К.: Здоров'я, 2007.— 270 с.

Нековаль І.В., Казанюк Т.В. Фармакологія. — К.: Медицина, 2011. — 520 с.

Казанюк Т.В. Практикум з фармакології. — К.: Здоров'я, 2003. —260 с.

Педченко Є.П., Журавльова С.В. Практикум з фармакології з медичною рецептурою в модулях. — К.: Медицина, 2007. — 180 с.

Скакун М.П., Посохова К.А. Основи фармакології з рецептурою. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2005.

Додаткова

Дроговоз С.М. Фармакологія на допомогу лікарю, провізору, студенту: Підручник-довідник. — Харків, 2006. — 120 с.

Чекман І.С. Фармакологія. — К.: Вища шк., 2003. — 832 с.

Машковский М.Д. Лекарственные средства: В 2 т. — М.: Новая волна, 2000. — 1200 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Визначення фармакології як науки та зв'язок її з іншими дисциплінами.
2. Лікарські речовини, лікарські форми, їх класифікація. Лікарські препарати.
3. Рецепт, його значення. Загальні правила виписування рецептів.
4. Тверді форми ліків і правила виписування рецептів
5. Рідкі форми ліків і правила виписування рецептів на
6. М'які форми ліків
7. Форми ліків для ін'єкцій. Шляхи введення ліків в організм.
8. Розподіл ліків в організмі.
9. Види дії лікарських речовин: місцева, резорбтивна, рефлекторна, основна і побічна, пряма і непряма.
10. Умови, що впливають на дію ліків в організмі
11. Зміна дії медикаментозних речовин у разі повторних уведень
12. Комбінована дія лікарських речовин.
13. Місцевоанестезувальні речовини, загальна характеристика, види місцевої анестезії.

Препарати, застосування їх для різних видів анестезії.

14. В'язучі засоби, принципи їх дії, класифікація, застосування окремих препаратів.

15. Адсорбувальні засоби. Принцип дії, застосування.

16. Подразнювальні засоби. Їх місцева, рефлекторна та відволікальна дія. Препарати. Застосування.

17. М-холіноміметичні речовини, їх основні фармакологічні ефекти. Препарати. Застосування. Отруєння та надання допомоги.

18. Н-холіноміметичні речовини, механізм збуджувальної дії на дихання. Препарати. Шляхи введення. Токсична дія нікотину. Засоби для боротьби з палінням.

19. Антихолінестеразні речовини. Механізм дії. Основні фармакологічні ефекти. Препарати. Застосування. Допомога в разі отруєння фосфорорганічними сполуками.

20. М-холіноблокатори. Механізм дії, основна фармакологічна дія. Особливості дії окремих препаратів. Застосування. Надання допомоги в разі отруєння.

21. Гангліоблокатори. Механізм їх дії. Застосування окремих препаратів. Побічна дія. Заходи щодо запобігання побічній дії.

22. α -Адреноміметичні речовини. Основні фармакологічні ефекти. Шляхи введення.

23. β -Адреноміметичні речовини. Основні фармакологічні ефекти. Застосування. Побічна дія.

24. α -, β -Адреноміметичні речовини. Основні фармакологічні ефекти. Застосування. Побічна дія.

25. Симпатоміметичні речовини. Основні фармакологічні ефекти. Застосування. Побічна дія.

26. α -Адреноблокатори. Показання та протипоказання.

27. β -Адреноблокатори. Показання та протипоказання до застосування.

28. Симпатолітичні речовини.

29. Спирт етиловий. Його резорбтивна, місцева та протимікробна дія. Допомога в разі гострого отруєння. Алкоголізм і методи його лікування.

30. Снодійні засоби. Гостре отруєння, надання допомоги.

31. Протиепілептичні засоби.

32. Наркотичні анальгетики. Загальна характеристика. Особливості дії окремих препаратів. Застосування. Допомога в разі гострого отруєння. Морфінізм та методи лікування.

33. Ненаркотичні анальгетики. Механізм анальгетичної, жарознижувальної та протизапальної дії. Застосування. Побічна дія.

34. Нейролептики. Загальна характеристика, застосування, побічна дія.

35. Транквілізатори. Загальна характеристика. Препарати. Застосування. Побічна дія.

36. Седативні засоби. Вплив на ЦНС. Застосування, побічна дія.

37. Психостимулятори. Загальна характеристика, застосування.

38. Аналептики. Загальна характеристика, вплив на ЦНС. Препарати, застосування.

39. Стимулятори дихання. Класифікація. Застосування окремих препаратів.

40. Протикашльові засоби, класифікація. Препарати, застосування, побічна дія.

41. Відхаркувальні засоби.

42. Бронхолітичні засоби.

43. Серцеві глікозиди, механізм їхньої дії на серце. Препарати, застосування, шляхи введення, дозування.

44. Протиаритмічні засоби. Механізм дії окремих препаратів, застосування.

45. Засоби, які використовують для зняття нападів стенокардії та запобігання їм. Механізм дії окремих препаратів. Шляхи введення.

46. Антигіпертензивні засоби, загальна характеристика. Класифікація. Застосування окремих препаратів.

47. Засоби, що впливають на апетит.

48. Засоби, які використовують у разі недостатньої та надмірної секреції залоз шлунка.

49. Засоби, які використовують при порушенні секреції підшлункової залози.

50. Жовчогінні засоби.
51. Проносні засоби, класифікація. Застосування окремих препаратів.
52. Сечогінні засоби.
53. Засоби, що впливають на міометрій.
54. Коагулянти. Антикоагулянти. Фібринолітичні, антифібринолітичні засоби.
55. Препарати гормонів щитоподібної залози, їх синтетичні замінники та антагоністи.
56. Препарати гормонів наднирників, їх синтетичні замінники та антагоністи.
57. Препарати статевих гормонів, їх синтетичні замінники та антагоністи.
58. Анаболічні засоби
59. Водорозчинні вітамінні препарати.
60. Жиророзчинні вітамінні препарати.
61. Солі лужних та лужноземельних металів.
62. Глюкоза.
63. Протизапальні засоби стероїдної та нестероїдної будови. Механізм їхньої дії. Застосування. Побічна дія.
64. Протиалергійні засоби. Механізм протиалергійної дії окремих препаратів. Застосування.
65. Антисептичні засоби. Застосування окремих препаратів.
66. Антибіотики. Загальна характеристика, механізм дії, спектр дії, класифікація. Препарати, шляхи введення. Побічна дія.
67. Сульфаніламідні препарати. Загальна характеристика, механізм і спектр дії. Застосування окремих препаратів. Побічна дія.
68. Синтетичні протимікробні засоби.
69. Протитуберкульозні засоби.
70. Протиамебні засоби.
71. Засоби, які використовують у разі трихомонозу, лямбліозу.
72. Противірусні засоби.
73. Протигрибкові засоби.
74. Протигельмінтні засоби.
75. Протибластомні засоби. Механізм цитостатичної дії. Застосування окремих препаратів.